

ČÍSLO 2

ROČNÍK 16

PROSINEC 2012

ZPRAVODAJ

HUCUL

Asociace chovatelů huculských koní

Box 145, Pražská 607, 530 02 Pardubice

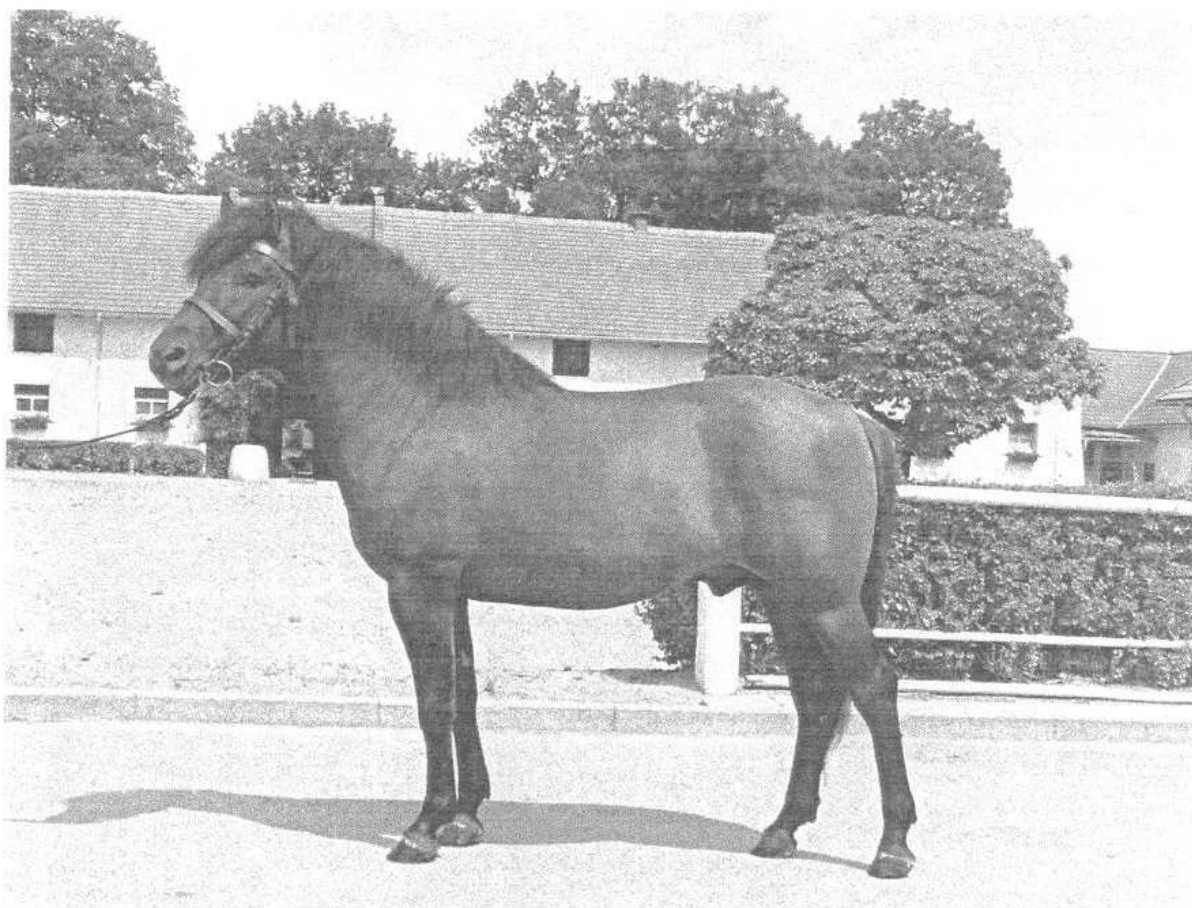
telefon: 466 797 150

fax: 46 63 35 304

mobil 777 885 006

[http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz)

e- mail: jelineking@seznam.cz

Hřebec 68/502 Oušor Nuget – nově zařazovaný plemeník při zkouškách v NH Tlumačov

Šedý plavák, nar..10.5.2009

O.:67 Oušor Zebulon 4706; M.: Hroby XXII - 30

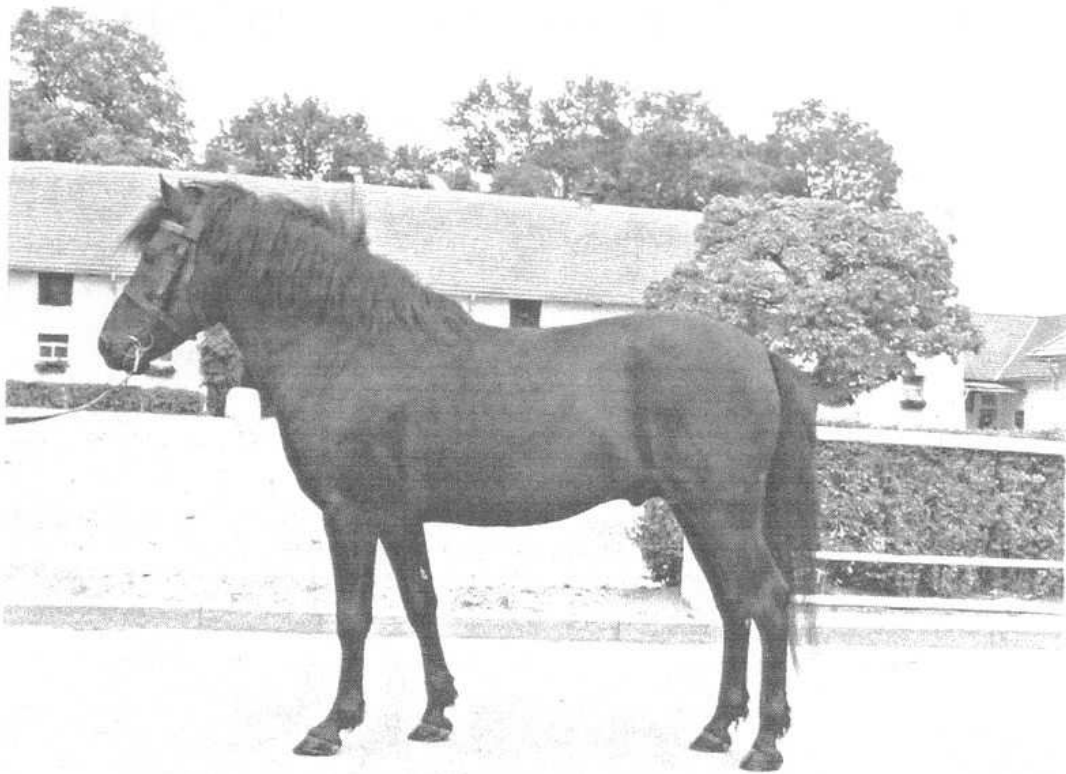
Těl rozměry:150;139;188;19,4 cm

Plemenný typ: 9b; Exterier 8b; Výkonnost 8,07b.

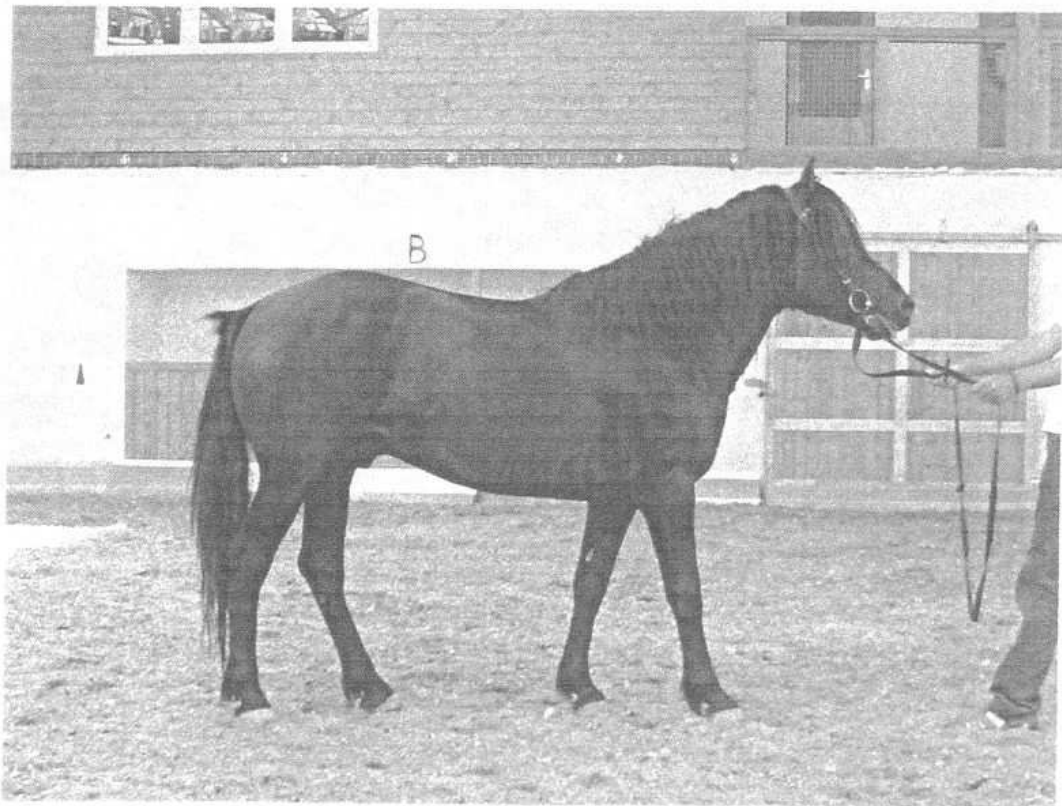
Chovatel: JUDr. Svoboda

Majitel Zemský hřebčinec Tlumačov

Foto: září 2012 J.

Hřebec 68/501 Peitrosu Nelson – nově zařazovaný plemeník při zkouškách v NH Tlumačov
 Č. hd., nar.: 14.5.2009; O.: Petosu XI-I L; M.: Oušor IX –13 L; Těl rozměry: 154; 145; 188; 19,0 cm
 Pl. typ: 7b; Ext. 7b; Výk. 7,07b.; Chovatel: JUDr. Svoboda; Majitel Zemský hřebčinec Tlumačov; Foto: září 2012 J.

Hřebec 1819 Hroby XII -24 L – zapůjčen pro rok 2012 z Rakouska
 Vraník b.o., nar.: 25.5.2001; O.: Hroby XXII L; M.: 728 Goral XVI-109 L

Pronajímatel Ing. Tetzeli; Foto: květen 2012 J.

Mezinárodní šampionát pro huculské koně

Ve dnech 17. - 19. 8. 2012 se pod záštitou ministra zemědělství Ing. Petra Bendla konal v Březí u Žinkov, okr. Plzeň – jih Mezinárodní šampionát pro huculské koně, pořádaný společností NORD OLŠOVKA, spol.s r. o. a mezinárodní organizací Huzul International Federation.

Šampionát měl dvě části – chovatelskou v sobotu a sportovní v neděli. Mezinárodní rozhodčí byli nominováni Ing Schröder z Rakouska, Ing. Thomas Falschunger z Rakouska, Ing. Emil Kovalčík ze Slovenska a Ing. Jiří Tetzeli z České republiky.

Zúčastnilo se čtyřicet dva huculských koní z Rakouska, Německa, Slovenska a České republiky v kategoriích hříbata pod klisnou, klisny jednoleté a dvouleté, klisny tříleté a čtyřleté a klisny nad pět let a hřebci jednoletí a dvouletí, hřebci tříletí a čtyřletí a hřebci nad pět let.

Šampionem výstavy se stala klisna slovenského původu z chovu Národního hřebčína v Topolčiankách 753 Oušor V-5, která vyhrála současně i v kategorii klisny nad pět let. Nejlepším hřebcem byl posouzen hřebec z českého chovu Oušor VI/Oušor III-48.

Umístění v jednotlivých kategoriích:

Třída I – hříbata – klisničky

1. místo KARAFKA, ČR
2. místo KARAMELKA, ČR
3. místo KORZÁRKA, ČR

Třída I – hříbata – hřebečkové

1. místo KEAN, ČR
2. místo KING, ČR
3. místo KID, ČR

Třída II – 1-leté a 2-leté klisny

1. místo IVONA, ČR
2. místo INSPIRACE, ČR

Třída III – 3-leté a 4-leté klisny

1. místo HORALKA, ČR
2. místo CHARLOTE, ČR

Třída IV – 5-leté a starší klisny

1. místo 753 OUŠOR V-5, Slovensko
2. místo ENERGIE, ČR
3. místo OUŠOR III-49, Slovensko
3. místo BORŮVKA, ČR
3. místo BETY, ČR

Třída VII– 5-letí a starší hřebci

1. místo OUŠOR VI/OUŠOR III-48, Slovensko
2. místo HROBY BRUNO, ČR
3. místo 666 GORAL XIII – 27 Top., ČR

Sportovní část se konala v neděli 19. 8. 2012 a obsahovala tzv. huculskou stezku, což představuje v daném případě military pro huculské koně na vzdálenost 17 km. Na této trati překonával jezdec na koni 25 překážek a brod, z čehož se některé překážky

překonávaly dvakrát. Na huculskou stezku se přihlásilo 16 týmů s huculskými koňmi ze SRN, České republiky, Ukrajiny, Rakouska, Slovenska a Rumunska.

HUCULSKÁ STEZKA

1. místo jezdkyň Jitka Kočandrlová s klisnou Gira, ČR
2. místo jezdkyň Karolína Šmídová s klisnou Bety, ČR
3. místo jezdkyň Radka Mahovská s klisnou Fany, ČR
4. místo jezdec Vitalij Antoniuk s hřebcem 6666 Goral XIII-27 Top., Ukrajina
5. místo jezdkyň Katarina Hanke s klisnou Lucy, Německo
6. místo jezdkyň Julia Gain s klisnou Guralka, Německo
7. místo jezdkyň Markéta Klevová s klisnou Halina, ČR
8. místo jezdkyň Klára Nechybová s klisnou Borůvka, ČR

Následovaly soutěže záprahů – dvojspřeží

ZÁPŘAHY

1. místo dvojspřeží s klisnami 753 Oušor V-5 a Oušor III – 49, kočí Biro a Mašír, Slovensko
2. místo dvojspřeží s klisnami Bety a Esej, kočí Míčová, ČR
3. místo dvojspřeží s klisnami Halina a Gejša, kočí Míče, ČR

Pohár nejlepšímu hřebci vítězi byl předán jménem starosty Městyse Žinkovy a pohár vítězi i chovatelské části, tj. šampionce výstavy, byl věnován ministrem zemědělství Ing. Petr Bendlem. Děkujeme sponzorům Ministerstvu zemědělství České republiky, Pojišťovně Kooperativě, Raiffensbank Stiftland e. b. o. z., Západočeskému svazu chovatelů koní a AGRO ŽINKOVICE, spol. s r. o..

- klisna 753 Oušor – V-5; dále zleva Ján Biro, Ing. Emil Kovalčík, PhD.; Ing. Franz Schröder, Ing. Jiří Tetzeli

Autor článku: Ing. Jiří Tetzeli

Výkonnostní zkoušky 2012

V letošním roce zkoušky proběhly opět v soustředění na farmě Cunkov 20. září, kde se úspěšně zúčastnilo 11 klisen. Kromě jedné klisny (20/236 Legenda – zkoušky „BS“), šlo vždy o zkoušky typu „A“ a všechny tyto koně byly zařazeny do Národního programu Genových zdrojů (dále jen NPGZ). Podrobné výsledky jsou zveřejněny v příložené tabulce.

Dále proběhly zkoušky typu „A“ v Národním hřebčinci Tlumačov 11. září, kde se účastnili 2 hřebci a 3 klisny, z nichž oba hřebci (Oušor Nuget a Pietrosu Nelson) byli zařazeni do plemenitby 2013 (viz příložená tabulka výsledků VZ a příslušné foto).

Je chybou, že chovatelé dostatečně nevyužívají pro klisny nesplňující podmínky pro zařazení do NPGZ alespoň jednostranné zkoušky typu „B“. Klisny pak nemohou dle nové úpravy ŘPK být zařazeny do prvních dvou oddílů PK a zůstávají v 1 VPK.

Dotace ACHHK pro výkonnostní zkoušky

Vedle podpory huculských koní zařazených do Národního programu GZ i v letošním roce byly vyplaceny dotace ACHHK pro 3-4 leté huculské klisny zapsané do HPK nebo PK, které úspěšně vykonaly výkonnostní zkoušku. Výše dotace pro zkoušky typu „A“, pokud nebyly zařazeny do NPGZ, činila 6 000,- Kč pro typ „A“ a 5 000,- Kč pro zkoušky typu „B“. Celkem tak bylo chovatelům z dotací ACHHK vyplaceno 11 000,- Kč.

Genetické zdroje

Hřebci

Z osmnácti plemeníků zařazených do Národního programu ochrany genetických zdrojů bylo v roce 2012 v chovu využito 15. Během roku uhynul hřebec 1384 Gurgul Ryn. Pro rok 2013 budou nově zařazeni 2 hřebci po zkouškách výkonnosti, kteří jsou v populaci téměř nepříbuzní (viz příložená tabulka výsledků VZ a příslušné foto).

Je nezbytné i nadále věnovat zvýšenou pozornost předvýběru mladých hřebečků, k omlazení samčí populace. Věkový průměr u aktivních plemeníků pro NPGZ představuje 13,06 roků (2011- 12,83 r.). Současně je nutné při výběru zohledňovat malou příbuznost vybraných hřebečků, aby nedošlo k nezdůvodněnému zvýšení rizika inbreedingové deprese. K tomu účelu je vypočítáván $F_{(x)}$ pro všechna hypotetická spojení s klisnami v NPGZ. V chovu NPGZ jsou i nadále využíváni jen čistokrevní plemeníci se 100 % původních genů.

Klisny

V rámci celé plemenné knihy Huculský kůň bylo nově zařazeno do chovu pouze 25 klisen. Z nich 14 vykonalo zkoušky výkonnosti, ale požadavky na zařazení do NPGZ splnilo 10 klisen (viz tabulka č.1 a 2 výsledků výkonnostních zkoušek).

V aktualizovaném seznamu NP GZ pro rok 2012 je celkem 143 klisen (142 klisen 2011). Důvody malého počtu zařazených mladých klisen jsou především ve stále málo uspokojivé reprodukční aktivitě.

Seznam klisen v NP GZ nadále zůstává do značné míry pouze evidencí potenciálních matek a v praxi jsou v řadě případů stále, jak jsme již zmínili v minulých letech, produkováni jedinci na úrovni koně nevhodného k zařazení do NP GZ. Vlastní analýza současného stavu NP GZ byla zveřejněna ve Zpravodaji č. 1 z roku 2012.

Podpora NP GZ formou státní dotace.

V roce 2012 byla vyhlášena státní podpora NPGZ huculský kůň v následujícím znění:

1.9. Huculský kůň

Podpora na udržování jedinců plemene huculský kůň, zařazených do Národního programu

Subjekt: účastník Národního programu

Maximální výše dotace:

- **do 12 000,- Kč na klisnu huculského koně zařazenou do Národního programu a evidovanou v chovu žadatele k 30. 9. 2012, která se ohřebila v období od 1. 10. 2010 do 30. 9. 2012 po hřebci shodného plemene uznaném jako genetický zdroj nebo byla po úspěšných výkonnostních zkouškách typu „A“ v roce 2012 za genetický zdroj poprvé uznána a zařazena do Národního programu,**
- **do 12 000,- Kč na hřebce huculského koně zařazeného do Národního programu, po kterém se v období od 1.10.2011 do 30.9.2012 narodila minimálně 3 hříbata z klisen zařazených do Národního programu a koeficient příbuznosti těchto hříbat nepřekročil hranici $F(x)=4,5$.**

Takto stanovené dotační podmínky splnilo celkem 53 klisen a dva plemeníci. Z původní částky do 12 000,- Kč uvedené v zásadách (viz výše) MZe ČR stanovilo dotaci pro jednu klisnu 9 000,- Kč a 11 000,- Kč pro plemenného hřebce. Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno pro klisny 477 000,- Kč a pro hřebce 22 000,- Kč.

Analýza stavu PK Huculský kůň k 31.12.2012

Podrobný přehled o současném stavu PK Huculský kůň k 31.12.2012 plyne z následujících grafů č.1 - 5 a tabulky č.1 a 2. v dalším textu, kde jsou zachyceny časové vývojové řady sledovaných parametrů současné struktury PK.

Pro chovatele huculských klisen byl zveřejněn aktuální seznam huculských plemenných hřebců, kteří obdrželi licenci působení v plemenitbě pro rok 2013. Celkem je k dispozici 13 čistokrevných hřebců s možností působení v Genovém zdroji. Jeden hřebec (875 Surnacz) patří do oddílu strakatých huculských koní a jeho potomci budou zařazeni do strakatých oddílů PK.

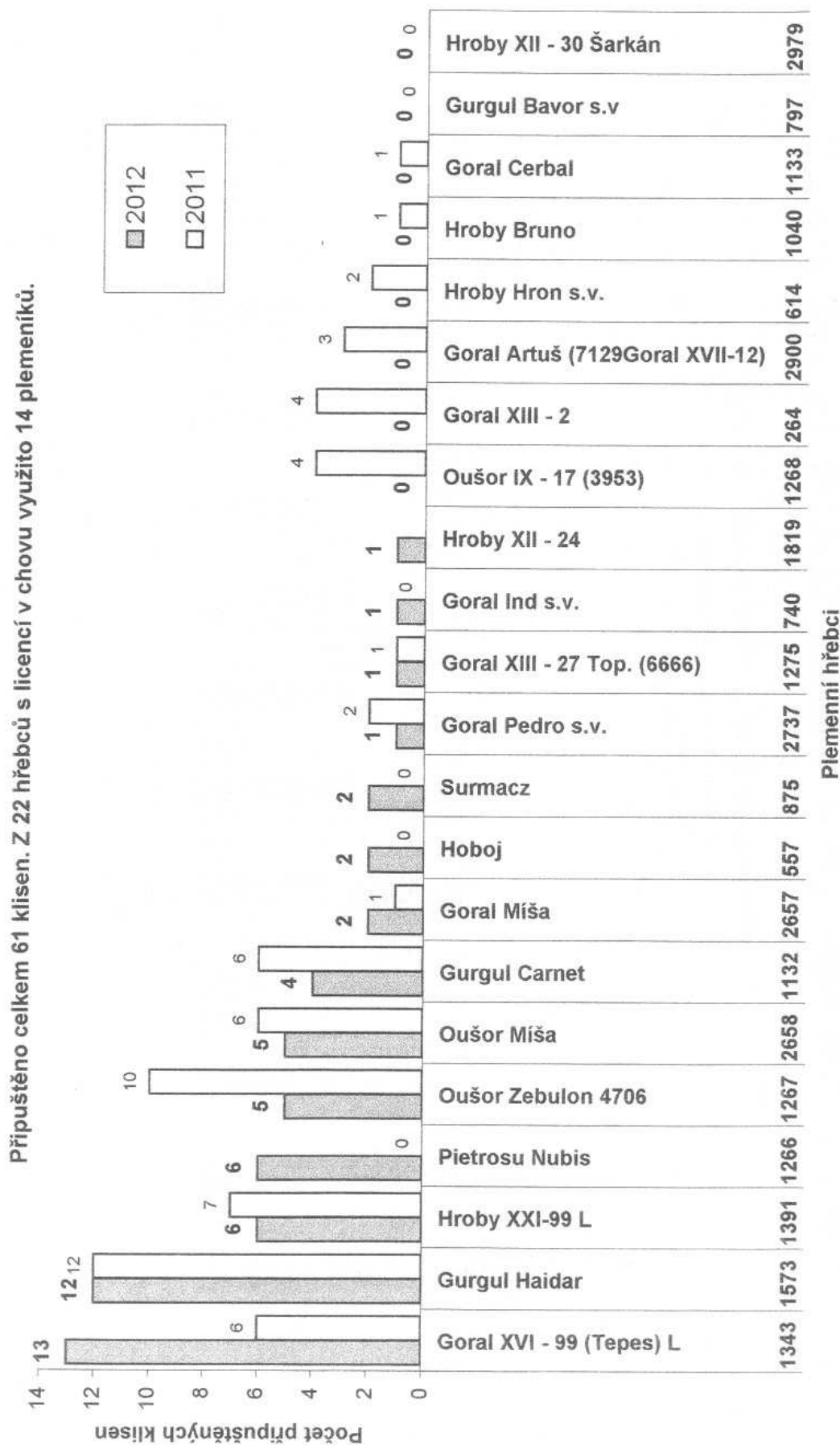
Nově budou do chovu zařazeni hřebci **1848 Oušor Nuget** a **1847 Piterosu Nelson**. Druhý z nich bude působit v inseminaci čerstvým semenem a vzhledem k nepříbuznosti v populaci klisen je plně využitelný.

Jako rezerva jsou dosud ponecháni hřebci **740 Goral Ind** a **797 Gurgul Bavor**, kteří po dohodě s majiteli mohou být dodatečně oprávněni v chovu působit. **Barevné fotografie všech aktuálních plemeníků lze nalézt na našich internetových stránkách.**

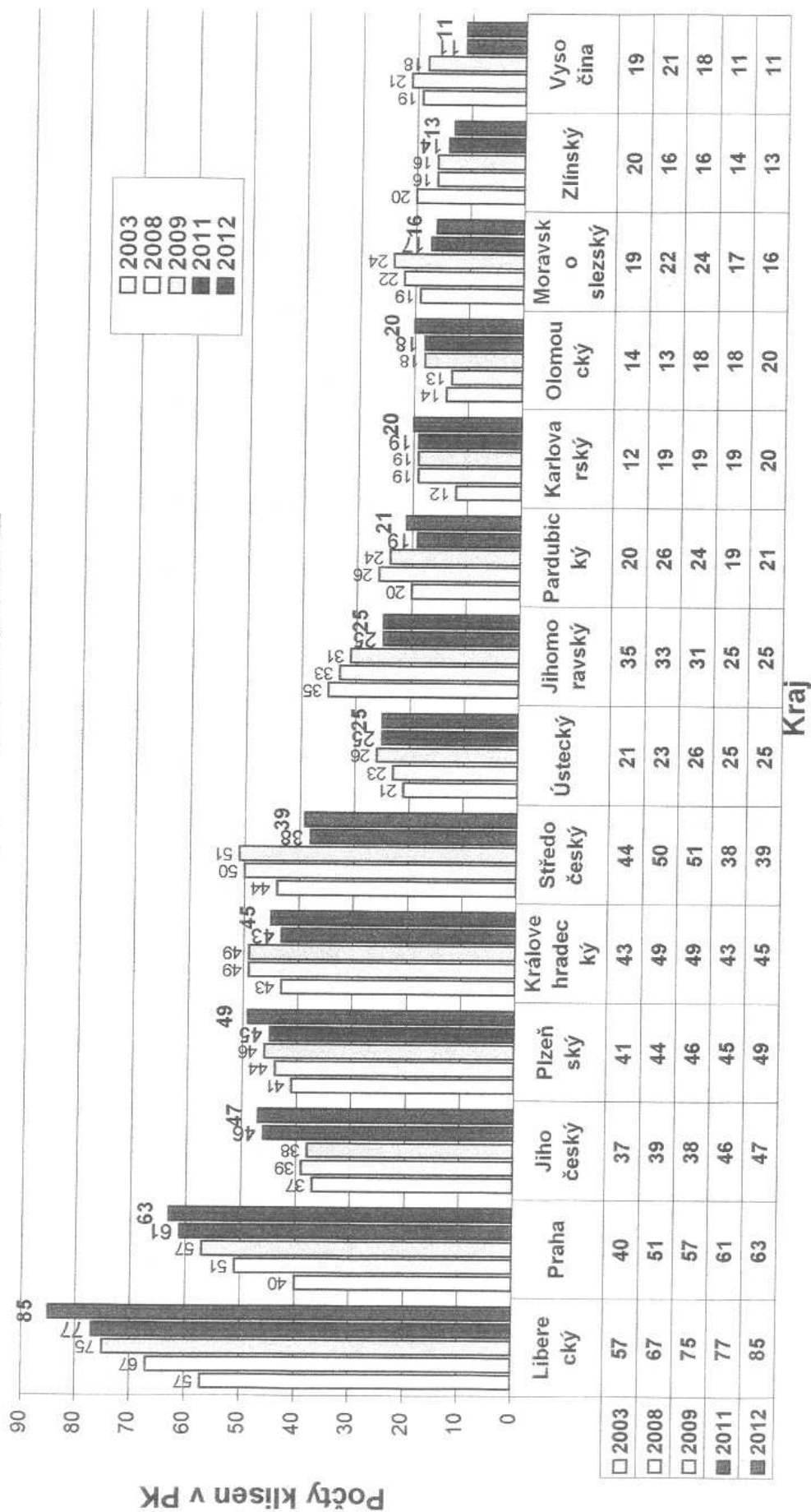
Aktuální populace pláštěových huculských klisen zapsaných do PK představuje 479 koní.

Fotografie prezentace huculských koní na výstavě v Pardubicích bylo vzhledem k barevnému tisku nutno soustředit do středových stránek publikace, proto jsou vloženy do kapitoly vlastní analýzy plemenné knihy.

Graf č.1 Využití plemenných hřebců huculského koně s licencií v roce 2012.

Graf č. 2 Chov klisen v PK huculského koně ČR - dle krajů v roce 2012, 2011, 2009, 2008 a 2003
n = 479; 458(2011); 492 (2009); 473 (2008); 422 (2003)
celá populace bez strak. hucul. koní

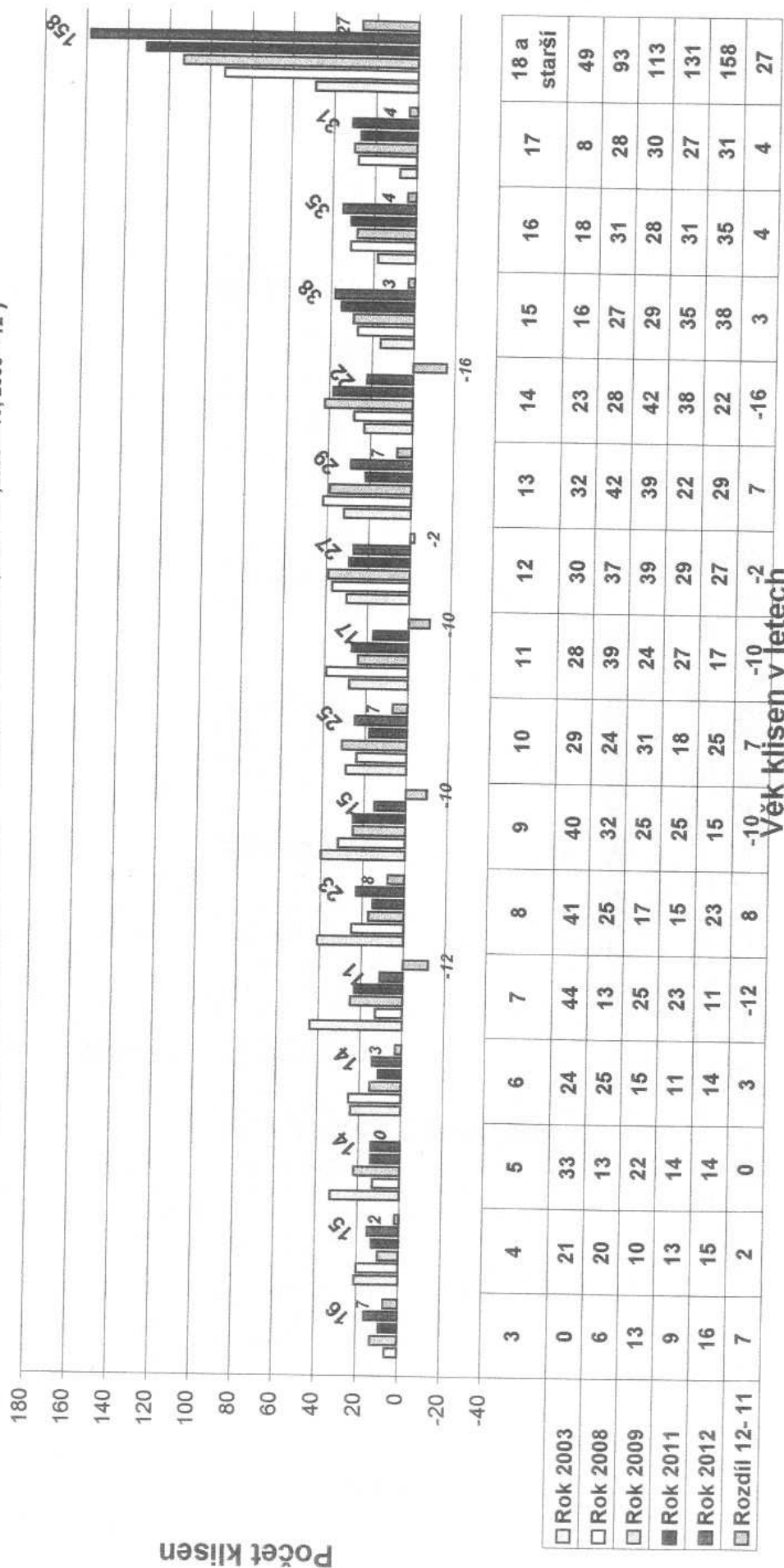

Graf č. 3 Věková struktura klisen v PK huculského koně ČR v roce

2012, 11; 10; 09; 08 a 03

n = 490 - 2012; 468 rok 11 509 ; 483 rok 08; 436 rok 03

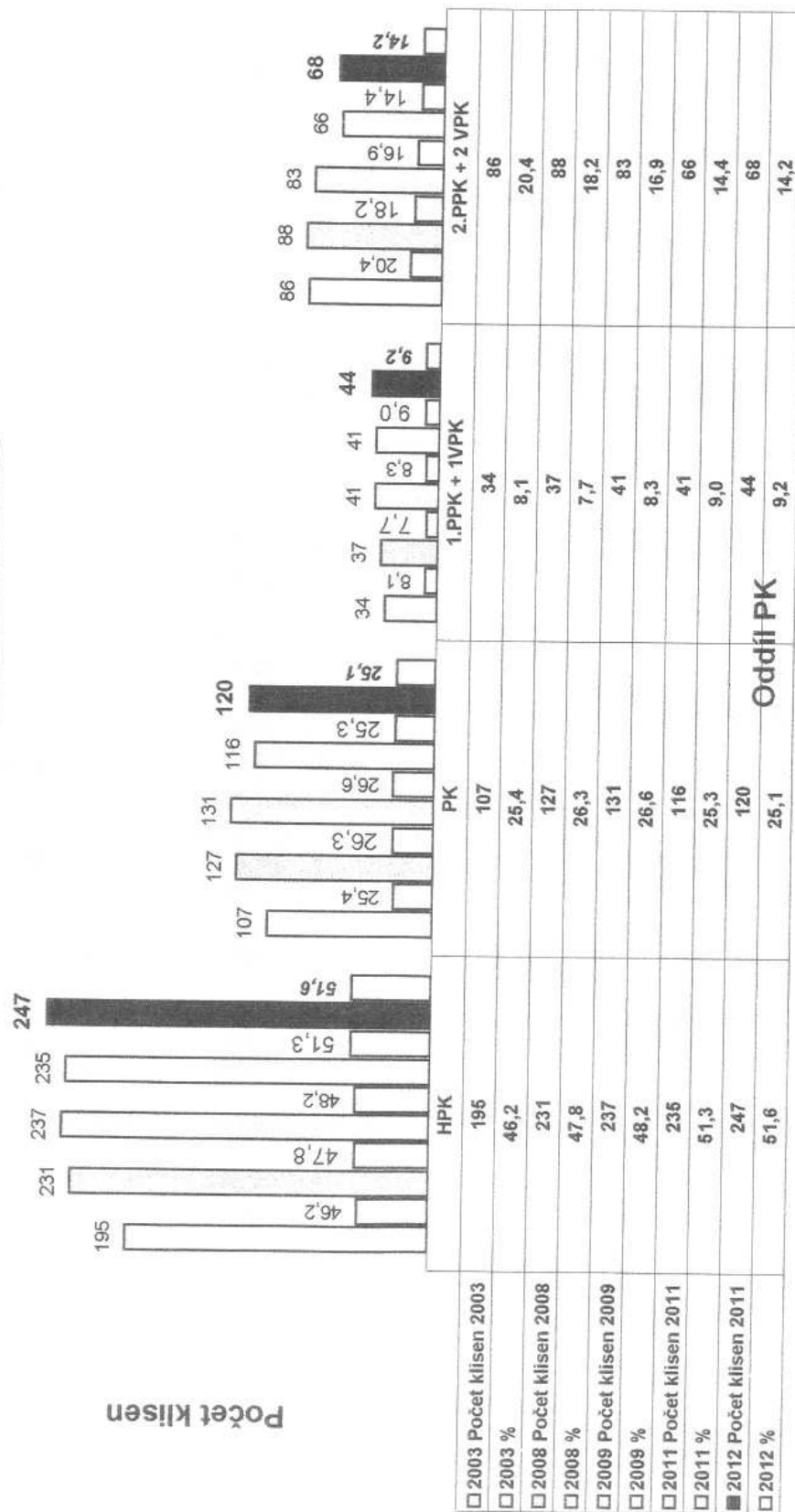
(populace včetně strakatých huc. koní n = 11 (2011=10; 2009 = 10; 2008 = 10; 2003 = 12)

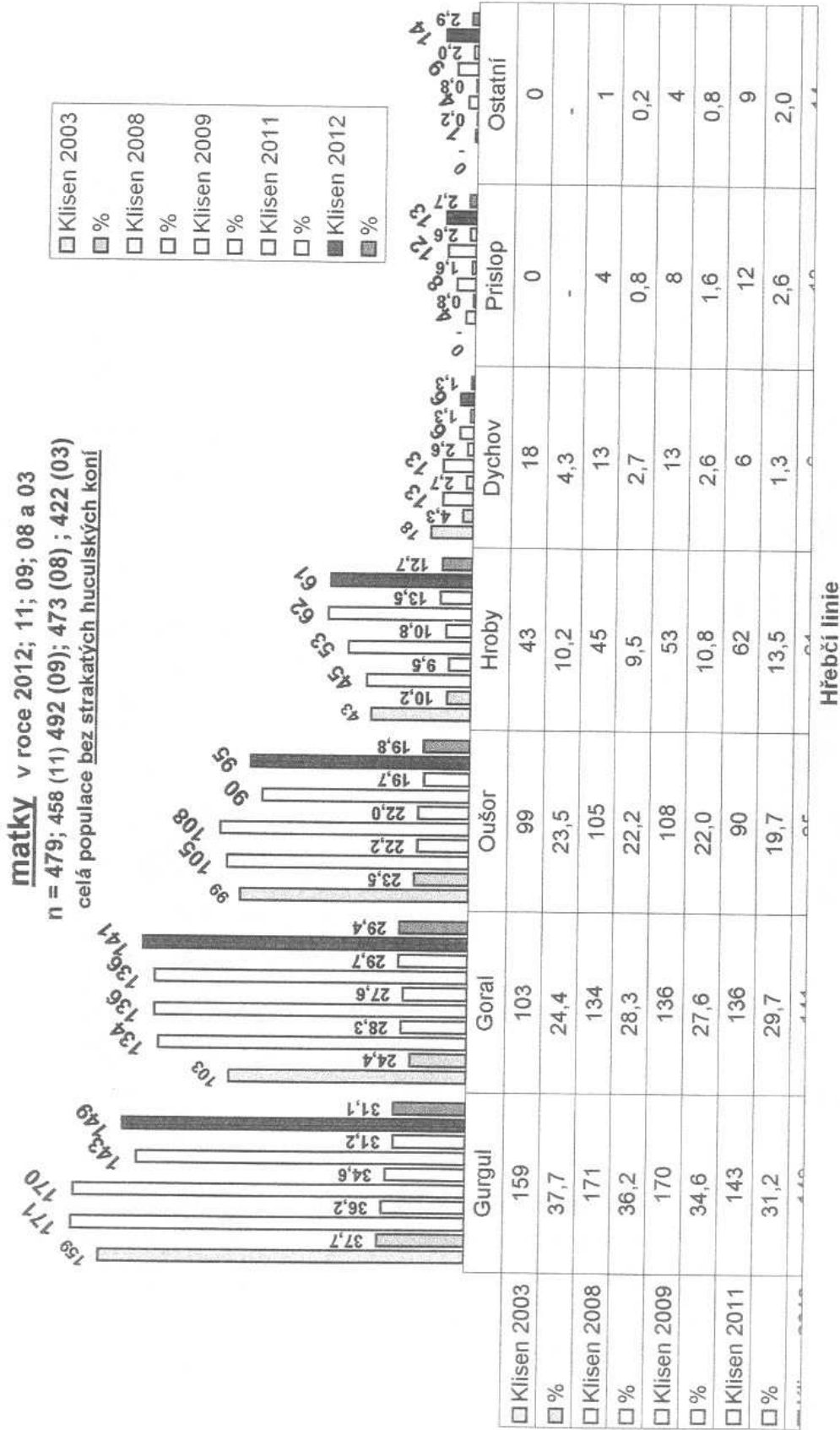
Graf č.4 Struktura klisen huculského koně ČR - podle oddílů PK v roce 2012, 2011, 2009, 2008 a 2003

n = 479; 458 (11); 492 (09)473 (08); 422 (03)

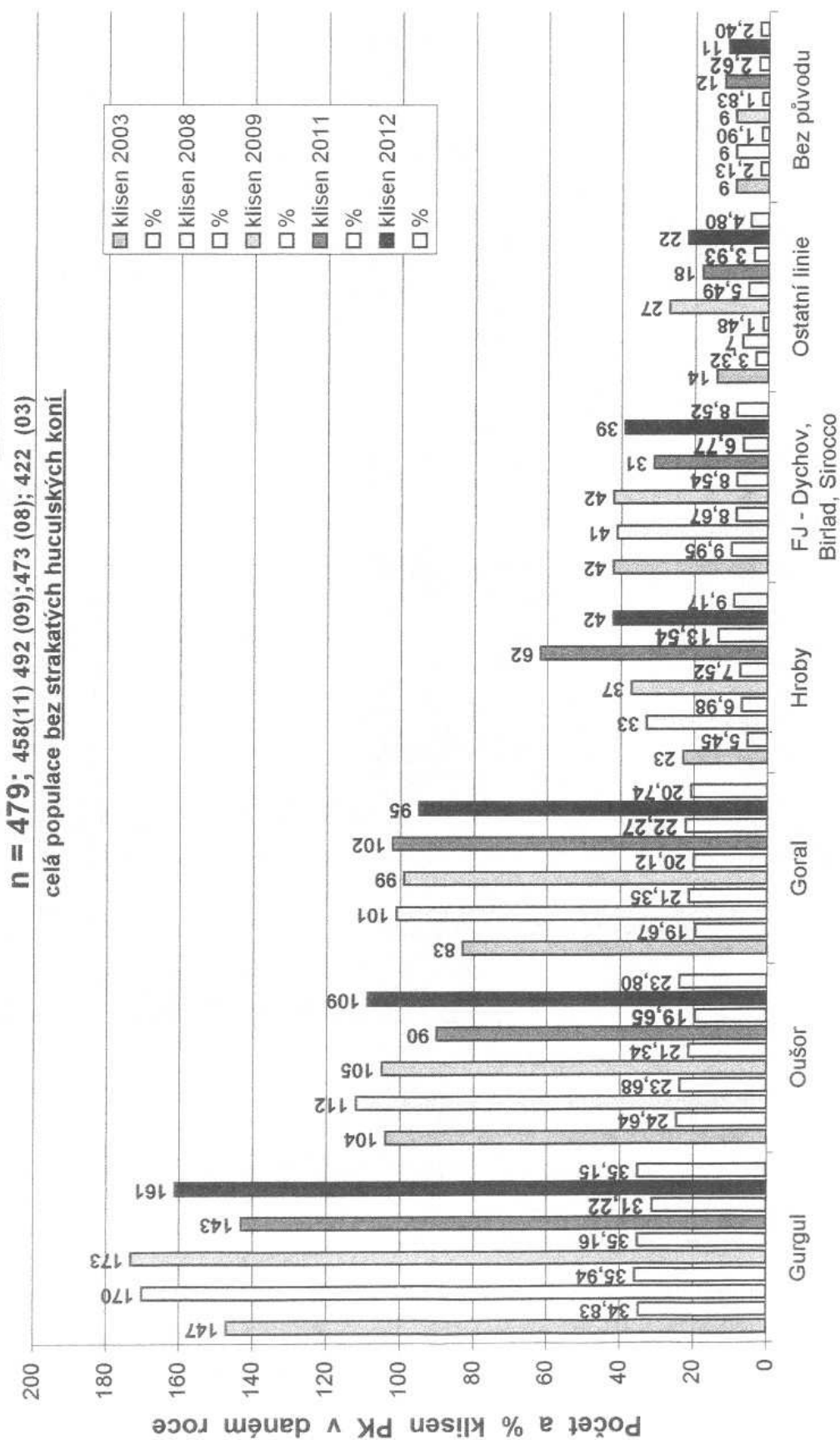
celá populace bez strakatých huculských koní

Graf č. 5 Podíl genealogických hřebčích linií PK ČR huculský kůň

**Graf č. 6 Podíl genealogických hřebčích linií PK ČR huculský kůň
v roce 2012, 2011, 2009, 2008 a 2003 - otci matek**

**Četnost klisen po plemenících, kteří mají více než 5 dcer
v PK ČR huculského koně v roce 2012; 2011; 2009; 2008 a 2003**

n= 479; 458(11); 92 (09);473 (08); 422(03)

celá populace bez strakatých huculských koní

Tabulka č.1

		Klisen v PK 2003		Klisen v PK 2008		Klisen v PK 2009		Klisen v PK 2011		Klisen v PK 2012	
			%		%		%		%		%
2289	Goral XII - 11	42	9,95	40	8,46	39	7,93	30	6,55	32	6,68
264	Goral XIII - 2	26	6,16	29	6,13	29	5,89	28	6,11	26	5,43
140	Gurgul šumavský - 2	29	6,87	30	6,34	29	5,89	23	5,02	25	5,22
2424	Hroby VI - 7 s.v.	15	3,55	17	3,59	17	3,46	21	4,59	21	4,38
82	Gurgul Artur	18	4,27	17	3,59	18	3,66	20	4,37	20	4,18
2658	Oušor Míša	9	2,13	11	2,33	14	2,85	21	4,59	17	3,55
448	Goral janovský s.v.	10	2,37	16	3,38	16	3,25	16	3,49	16	3,34
407	Goral XIV - 9 (Nero)	12	2,84	12	2,54	12	2,44	16	3,49	15	3,13
340	Oušor - 9 s.v.	20	4,74	18	3,81	18	3,66	15	3,28	15	3,13
2737	Goral Pedro	0	0,00	9	1,90	12	2,44	12	2,62	15	3,13
344	Gurgul Edo - 1 s.v.	19	4,50	17	3,59	17	3,46	14	3,06	14	2,92
608	Gurgul Grep s.v.	14	3,32	14	2,96	14	2,85	14	3,06	14	2,92
797	Gurgul Bavor	0	0,00	12	2,54	12	2,44	12	2,62	14	2,92
939	Prislop Argel	0	0,00	0	0,00	8	1,63	12	2,62	12	2,51
136	Gurgul IV - 2 s.v.	20	4,74	17	3,59	16	3,25	11	2,40	12	2,51
343	Gurgul Zmrzlik s.v.	18	4,27	18	3,81	18	3,66	11	2,40	11	2,30
614	Hroby Hron s.v.	7	1,66	9	1,90	10	2,03	11	2,40	11	2,30
375	Oušor - 8	11	2,61	12	2,54	11	2,24	9	1,97	10	2,09
2463	Hroby VI - 2 s.v.	8	1,90	8	1,69	9	1,83	9	1,97	9	1,88
197	Gurgul šumavský - 3	9	2,13	9	1,90	9	1,83	8	1,75	9	1,88
740	Goral Ind	0	0,00	6	1,27	7	1,42	8	1,75	9	1,88
284	Oušor II - 3	13	3,08	14	2,96	14	2,85	7	1,53	7	1,46
5046	Gurgul VII - 7 (218)	8	1,90	10	2,11	10	2,03	7	1,53	7	1,46
203	Oušor - 29 (Iras)	6	1,42	7	1,48	7	1,42	8	1,75	6	1,25
345	Oušor I - 3 (Janus)	13	3,08	12	2,54	12	2,44	7	1,53	6	1,25
2341	Dychov šumavský	14	3,32	13	2,75	13	2,64	6	1,31	6	1,25
488	Gurgul Odest	6	1,42	8	1,69	7	1,42	6	1,31	6	1,25
406	Oušor Mars	0	0,00	5	1,06	6	1,22	5	1,09	6	1,25
185	Goral XII - 21	0	0,00	5	1,06	5	1,02	5	1,09	5	1,04
2498	Oušor VIII - 1	8	1,90	6	1,27	5	1,02	5	1,09	5	1,04

Celá populace (100%) 422 100,00 473 100,00 492 100,00 458 100,00 479 100,00

Výsledky výkonnostních zkoušek huculských koní v roce 2012

Hodnocení dle nové stupnice ŘPK - na celé body

Tab.č.2

Místo zkušky	Cunkov										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Výřeh PS	41/694	31/302	25/857	31/301	31/302	25/800	47/766	47/793	31/4	25/850	20/236
Jméno koně	Odetta	Gréta	Hvězda	Kety	Zambie	Gejša	Vesna	Záře	Bellona	Hádanka	Legenda
Narození	17.5.2009	19.4.2009	26.3.2008	27.4.2009	31.5.2009	3.4.2007	20.11.2008	24.4.2009	22.4.2009	16.3.2008	2.2.2008
Pohlaví	Klisna	Klisna	Klisna	Klisna	Klisna	Klisna	Klisna	Klisna	Klisna	Klisna	Klisna
Typ	7,00	7,00	6,00	7,00	8,00	7,00	6,00	8,00	6,00	4,00	8,00
Exterier	8,00	7,00	6,00	7,00	8,00	6,00	6,00	7,00	6,00	5,00	8,00
Temperament	9,00	9,00	6,00	7,00	8,00	5,00	7,00	9,00	5,00	7,00	8,00
Charakter	10,00	9,00	9,00	9,00	9,00	8,00	7,00	8,00	7,00	6,00	9,00
Příjezdnost	8,66	7,66	8,66	7,66	6,83	7,66	9,00	7,33	7,33	6,66	7,83
Distanční jízda	10,00	8,50	8,50	8,00	9,00	8,50	7,50	6,50	8,50	9,00	
Tah	8,66	8,66	9,66	9,33	8,00	9,33	7,66	9,66	8,00	6,66	
Mechanika pohybu	7,50	9,50	6,00	7,50	7,50	7,50	8,00	6,50	6,50	8,00	8,50
Výsledné body	9,16	8,61	8,22	8,12	8,12	7,79	7,74	7,64	7,24	6,22	8,36
Typ zkoušky	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	BS
Registr	2658	2849	2737	2849	1126	2737	1126	740	1268	2737	2658
Otec	Oušor Miša	Goral Bolek	Goral Pedro	Goral Bolek	Oušor Robin	Goral Pedro	Oušor Robin	Goral Ind	Oušor IX - 17	Goral Pedro	Oušor Miša

Výsledky výkonostních zkoušek huculských koní v roce 2012

Hodnocení dle nové stupnice ŘPK - na celé body

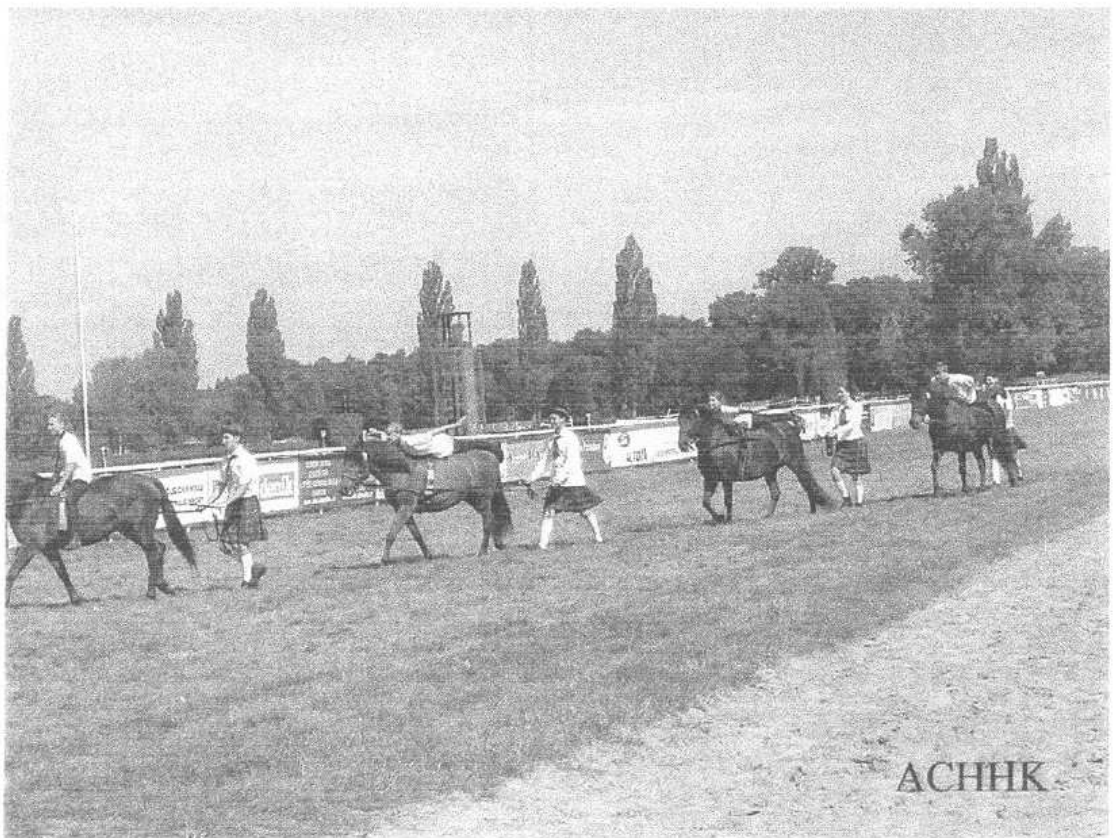
Tab.č.3

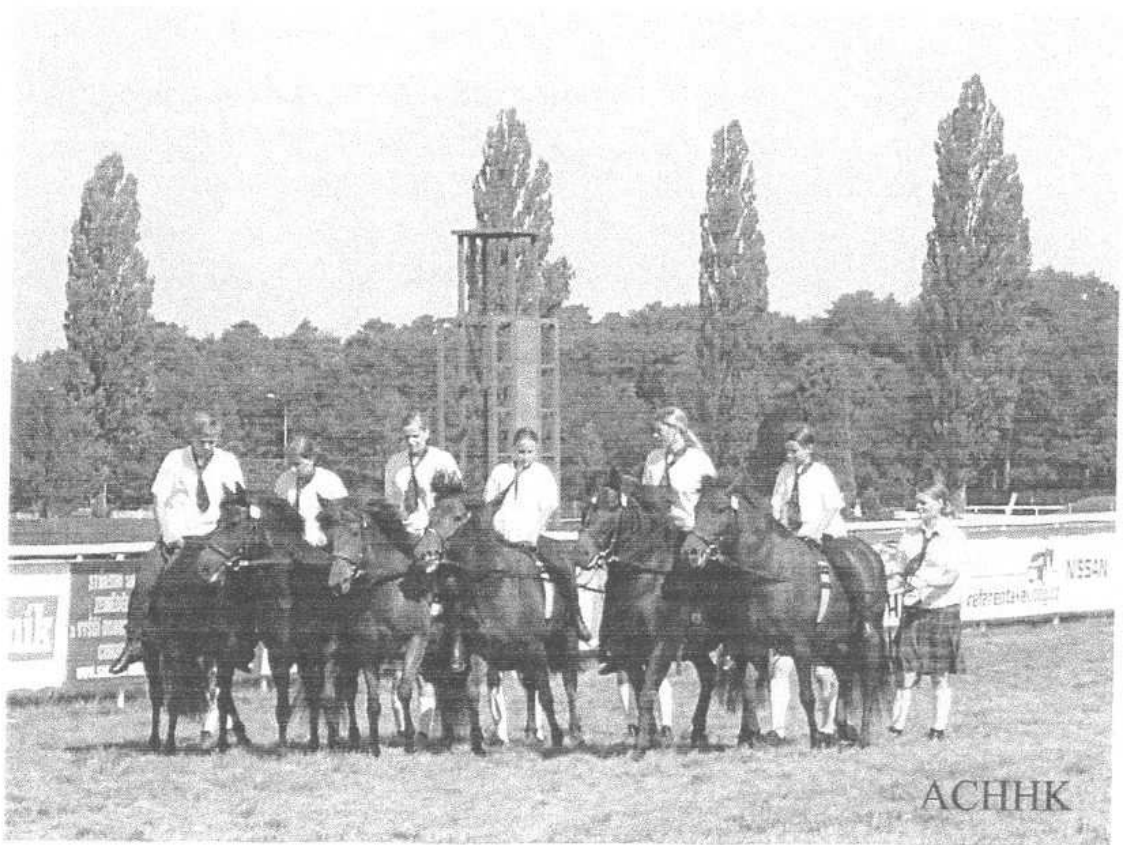
Místo zkoušky	Tlumačov				
	11.9.2012				
	12	13	14	15	16
Výžeh PS	68/502	68//501	70/434	71/236	71/64
	Oušpr Nuget	Pietrosu Nelson	Hany	Pietrosu XI-10 (Najada)	Vaneta
Jméno koně					
Narození	10.5.2009	14.5.2009	9.4.2008	12.5.2008	1.5.2006
Pohlaví	Hřebec	Hřebec	Klisna	Klisna	Klisna
Typ	9,00	7,00	9,00	8,00	7,00
Exterier	8,00	7,00	9,00	8,00	7,00
Temperament	9,00	7,00	9,00	8,00	6,00
Charakter	8,00	7,00	10,00	7,00	7,00
Priježděnost	8,83	7,33	905,00	7,50	6,83
Distanční jízda	7,50	7,00	6,00	8,00	8,00
Tah	7,00	8,00	9,66	6,00	5,33
Mechanika pohybu	8,00	6,00	9,00	7,50	7,00
Výsledné body	8,07	7,07	9,07	7,38	6,88
Typ zkoušky	A	A	A	A	A
Registr	1267		7129		2425
Otec	Oušor Zebulon	Pietrosu XI - 1	Goral XVII-12	Pietrosu XI - 1	Hroby VI -5

Prezentace huculských koní na výstavě

Ve dnech 6. – 8. září 2012 proběhla Výstava „Koně v akci“ - 14. ročník na závoděšti v Pardubicích s podtitulem „Něžná jízda“. Níže a na poslední straně „Zpravodaje“ uvádíme několik fotografií.

Za český chov výstavy zúčastnilo šest klisen z farmy Ypsilon-Cunkov, pod taktovkou pana Vopravila. Koně byli vedle chovatelské přehlídky předvedeni ve čtverylkovém žánru, v osobitých krojích prezentace dámského skupinového vystoupení. Za nácvik i vzorné předvedení patří vystavovateli vřelý dík a věřme že v nastoupené úrovni bude pokračováno i dalších létech..

Mezinárodní organizace HIF

Zástupce ACHHK se účastnil jednání **Generálního zasedání a jednání chovatelské komise HIFU 26.července 2012 v Rumunsku (Sucevita, Rumänien).**

Vedle běžné agendy a zpráv Generálního zasedání, jednala chovatelská komise HIFU. Tato přijala postupné zavedení odděleného vedení strakatých jedinců ve zvláštních oddílech PK ve všech členských zemích, obdobně jako platný systém v České plemenné knize. V zájmu přesnosti byla v letošním roce provedena genetická analýza české populace plemenů možného zastoupení vloh pro strakatost formou DNA, která vyloučila výskyt genů pro strakatost u českých plemenů.

Zpracoval: Ing. Jelínek J.

ACHHK vznikla v červenci 1997 a od srpna 1997 je současně členem Asociace svazů chovatelů koní ČR. Od února 2001 je uznaným chovatelským sdružením v duchu zákona 154/00 Sb. a je nositelem PK huculského koně. Bylo jí přiděleno IČO - 65669436. Sídlo ACHHK je na adrese : Pardubice 530 02, Pražská 607. Tel. 466 797 150, Mobil: 777 855 006, e-mail: jelineking@seznam.cz. Kontaktní adresy a telefonické informace dále poskytuje Ing. Ivan Karbusický, Farma Hucul s.r.o., Janova Hora 92, Vítkovice v Krk. 512 38, tel. 481 582 819, mobil 603 150 697. Sídlo redakce Zpravodaje je totožné se sídlem ACHHK.